

Zvon kostela na Zálesí

Mezi předměty, které jsou vystaveny v Městském muzeu v Javorníku je i soubor památek zapůjčený z Římskokatolické farnosti. Mezi nimi vyniká malý dnes již puklý zvon, který kdysi zněl v kostele na Zálesí.

O původu samotné vsi není mnoho informací, s velkou pravděpodobností vznikla tak, jak vedlejší vesnice Travná ve 13.století. Existuje domněnka, že ves Waldoro, kterou si r.1358 vyhradil pro sebe Swideger Haugwitz při prodeji panství Žulové včetně Travné, je právě Zálesí. Co se týče duchovního života lidí v této obci, tak první zmínka o obci jako filiálce javornického kostele pochází z roku 1651. Není z ní však patrné, zda zde stála nějaká kaple. Kostel, zasvěcený sv. Barboře byl postaven až roku 1751 a vedlo k němu 66 kamenných schodů. Kostel zde vydržel až do 80.let 20.století a právě závěr tohoto století se píše jako temná stránka historie této stavby. Podle zápisů z inventáře farního úřadu tak např. v roce 1981 bylo zcizeno 10 kusů mosazných svícňů a 8 obrazů Křížové cesty, zbytek pak spolu s dalším inventářem mj. i zvonem, musel být převezen v roce 1984 do hřbitovní kaple v Javorníku. Další zpráva o zdevastovaném kostele pochází z roku 1987, kde na žádost farního úřadu v Javorníku s vědomím tehdejšího církevního tajemníka ONV v Šumperku provedl pan doc.PhDr. Zdeněk Fridrich, CSc. prohlídku místních varhan, vyrobených firmou „ Gebrüde Rieger“ v Krnově někdy na přelomu 19.-20.století. Jeho zpráva je smutným mementem této doby, píše: Zbytky nástroje se nacházejí v devastovaném objektu bývalého kostelíka. Zřícený strop zničil varhany natolik, že i jakékoliv využití některých drobných součástí je naprosto nereálné..... Poslední ranou pro tuto památku byl požár střechy a následné nesmyslně, i když se dal zachránit, stržení budovy. Dnes již zde po kostele zůstala jen halda zdiva, márnice, přilehlý hřbitov a pár předmětů z interního zařízení. Mezi nimi i malý zvon. Zvon byl dlouho umístěn ve hřbitovní kapli, ale kvůli silnému poškození se nedal využít a byl proto převezen do hospodářských budov farního úřadu a v roce 2011 pak zapůjčen do Městského muzea v Javorníku.

Zvon byl zavěšen na koruně s 6 uchy zdobenými výžlabky. Čepec pokrývá shora dolů jednořádkový nápis kapitálou vymezený dvěma plastickými linkami: **ANNO 1755 GOSS MICH IOHAN SEBASTIAN GERSTNER IN BRESLAW.** (*Ulil mne Jan Šebestián Gerstner ve Vratislavi*) Krk zdobí 15 cm vysoký reliéf Útěku do Egypta a jednořádkový nápis: **FUGA IN AEGYPTUM (Útěk do Egypta)** a na protilehlé straně čtyřřádkový nápis kapitálou: **ICH RVFFE / DIE LEBENDIGEN ZVR BVSSSE / UND DIE TODTEN / ZVR RVHE (Živé volám k pokání, mrtvé k pokoji).** Na přechodu k věnci obíhají tři plastické linky, z nichž střední je zdvojená. Věncí je na okraji zesílen plochou lištou. Výška písma je 1,3 – 1,5 cm. (Mlčák,L., Zvony na Šumpersku a Jesenicku. Olomouc 2004, s.37)

Zvláštěností je ovšem různá datace na dřevěném rameni zvonu a datace na zdobném kování ramena zvonu. Zvon je přesně datován 1755, ovšem rameno má na sobě dataci psanou bílou linkou 1796, naopak kování je datováno 17..2, kde třetí číslice je poškozena kulkou ze střelné zbraně. Je tedy patrné, že součásti zvonu byly posbírány z předešlých zvonů zabavených při válečných sběrech. Kdy ovšem k tomu došlo či z jakého zvonu tyto části pocházejí, nelze už zjistit . Víme však, že při provádění evidence odvěčených zvonů v roce 1950 jsou uvedeny tyto zvony – k farnímu kostelu Nejsvětější Trojice v Javorníku: P.M.Pomocná (průměr 104cm, 640kg); Sv.Josef (průměr 80cm, 310kg; Sv.Barbora (průměr 66cm, 175 kg.) K filiálnímu kostelu sv.Kříže v Javorníku tyto zvony: Sv.Kříž (průměr 60cm, 125 kg); Sv.Rochus (průměr 50cm, 82 kg). Výška všech uvedených zvonů však není známa. A i když zvuk zvonu ze Zálesí už nezní krajinou, mohou se alespoň návštěvníci muzea v Javorníku pokochat alespoň jeho krásou.

Kostel sv. Barbory na Zálesí v roce 1977

Zadní a přední strana zvonu.

Datace 1786 na levém rameni zvonu.

Datování zdobného kování ramene zvonu.